

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงและขยายตัวอย่างรวดเร็วจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมระดับการลงทุนเพิ่มสูงขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นการตัดสินใจดำเนินการหรือลงทุนในด้านต่าง ๆ ต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบและรัดกุม โดยคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมนานาประการไม่ว่าจะเป็นภาวะการของตลาดหรือความต้องการของสังคมในขณะนั้น แต่สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อวงการธุรกิจก็คือ ข้อมูลในทางบัญชีหรืองบการเงินของธุรกิจนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่จะมีการระดมเงินทุนจากบุคคลทั่วไป เพื่อวัตถุประสงค์ ในการจะขยายกิจการมักจะประสบปัญหาที่ตามมาว่าทำอย่างไร จึงจะให้ผู้ลงทุนนั้น เกิดความมั่นใจในการลงทุนของตนเอง จุดหนึ่งที่เราไม่สามารถจะมองข้ามได้ก็คือระบบบัญชีและงบการเงิน รวมทั้งการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ผ่านมาของกิจการนั้น โดยระบบบัญชีและงบการเงินนั้นได้ผ่านการตรวจสอบและรับรองจากผู้สอบบัญชี ซึ่งผ่านการรับรองว่าเป็นผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญทางบัญชี ดังนั้น การควบคุมและการกำหนดมาตรฐานการสอบบัญชีให้เป็นไปตามหลักการสากลและควบคุมให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนด้วยความถูกต้อง ความซื่อสัตย์สุจริต ก็เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้ลงทุนในระดับหนึ่ง¹

---

¹ ประยูร เกลิงศรี, "การควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี," วารสารนักบัญชี 19 (ธันวาคม 2510) : 89.

ดังนั้น งานสอบบัญชีจึงถือว่ามีค่าสำคัญ ต่อผู้ใช้งบการเงินหลายฝ่ายด้วยกัน เนื่องจากถือกันว่าผู้สอบบัญชีเป็นผู้ชำนาญจากภายนอกและมีความเห็นอิสระของตนเองที่จะเข้าทำการตรวจสอบบัญชีและให้ความเห็นต่อบงการเงินนั้น ๆ ² เนื่องจากทางฝ่ายผู้ลงทุนที่มีความจำเป็นจะต้องใช้งบการเงินนั้นมีความต้องการข้อมูลทางการเงินที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และตรงต่อความเป็นจริงมากที่สุด

การสอบบัญชี จึงถือว่าเป็นวิชาชีพอิสระที่มีความสำคัญ แก่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก จำเป็นจะต้องอาศัยบุคคลผู้มีคุณสมบัติ และความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เป็นวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับจากสังคมว่ามีเกียรติ (Honourable Profession) เพราะเป็นผู้ให้ความเห็นต่อภาวะเศรษฐกิจเป็นส่วนรวม จึงเป็นหนึ่งในวิชาชีพที่มีความเกี่ยวพันกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศเพราะจะต้องเป็นผู้เข้าไปรับรู้การดำเนินการภายในโดยทำการตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารประกอบการลงบัญชี และข้อมูลหลักฐานอื่น ๆ รวมทั้งยังเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองงบการเงินของบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ เป็นการพิจารณาฐานะทางการเงินรวมทั้ง ผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของกิจการห้างร้านต่าง ๆ ว่าถูกต้องตามหลักการบัญชีโดยทั่วไปหรือไม่ ³ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้

² สำนักงาน ก.บช. กองควบคุมบัญชีธุรกิจ, "ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี," เอกสารวิชาการในการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 11 เรื่อง การปรับตัวของนักบัญชีกับการไปสู่ความเป็น NICS เสนอที่ โรงแรมแชงกรี-ลา 23-24 มิถุนายน พ.ศ.2532 : หน้า 14.

³ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ร่วมกับ ก.บช. เอกสารประกอบการประชมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 5 เสนอที่ โรงแรมนารายณ์ 27 มีนาคม พ.ศ.2519 : หน้า 1.

ในการประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการบางอย่างทางธุรกิจ ดังนั้นผู้สอบบัญชีจึงควรจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่ดี ชื่อลัทธิสุจริต มีความรอบรู้ เนื่องจากจะต้องทำการรายงานและแสดงความเห็นของตนต่อธนาคารเงิน หรือกิจการอื่นที่มีความเกี่ยวข้องในทางธุรกิจ ให้มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ โดยจะต้องอาศัยความรู้ในวิชาชีพนั้นดีพอสมควร ถ้าผู้สอบบัญชีนั้นขาดไปเสียซึ่งมาตรฐาน ในการประกอบวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณในทางวิชาชีพแล้ว ความเสียหายในทางด้านเศรษฐกิจก็ย่อมจะต้องตามมาอย่างแน่นอน เพราะผู้บริหารกิจการได้มีการตัดสินใจดำเนินการทางเศรษฐกิจไปโดยอาศัยหลักฐานการตรวจสอบทางบัญชี หรืองบการเงินของผู้สอบบัญชีนั้นซึ่งหากไม่มีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริงแล้ว ก็แสดงว่าการตัดสินใจของผู้บริหารกิจการนั้นผิดพลาดไป นอกจากงบการเงินนั้นจะเป็นประโยชน์ กับฝ่ายผู้บริหารกิจการโดยตรงแล้ว ยังเป็นประโยชน์กับบุคคลภายนอกอีกหลายฝ่าย เช่น ผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการย่อมมีความต้องการจะทราบว่ากิจการนั้น จะสามารถจ่ายเงินปันผลจากผลการประกอบกิจการนั้นได้เท่าไร ธนาคารหรือเจ้าหนี้ของกิจการย่อมมีความต้องการที่จะทราบว่ากิจการนั้นจะมีความสามารถในการใช้เงินกู้ และดอกเบี้ยได้มากน้อยเพียงใด ผู้ลงทุนโดยทั่วไปย่อมต้องการจะทราบว่า ในรอบปีที่ผ่านมากิจการนั้นสามารถทำกำไรได้เท่าไร เพื่อจะเป็นสิ่งตัดสินใจในการลงทุนซื้อหุ้นของกิจการนั้น ๆ *

จากลักษณะ และความสำคัญของผู้สอบบัญชี ดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานหรือสถาบันเข้ามาเป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพของผู้สอบบัญชีในการ ที่จะออกกฎระเบียบต่าง ๆ มาใช้บังคับกับผู้ประกอบวิชาชีพ รวมทั้งทำหน้าที่คอยควบคุมการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีให้ได้มาตรฐานที่มีการกำหนดไว้ รวมทั้งจะต้องคอยควบคุมการประพฤติ

* กองบัญชีธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า, กฎหมายเกี่ยวกับการสอบบัญชี

ปฏิบัติตัวของผู้สอบบัญชีเอง ให้ปฏิบัติตามตามมรรยาทหรือจรรยาบรรณของวิชาชีพที่มีการกำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดไว้ในกฎหมาย หรือมีการกำหนดเพิ่มเติมโดยสถาบันควบคุมก็ตาม ซึ่งในปัจจุบันนี้ หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมการประกอบวิชาชีพนี้ก็คือ คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีหรือ ก.บช. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505

คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีหรือ ก.บช. นี้ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการควบคุม ผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชีไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการขึ้นทะเบียนและการออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งถือว่าเป็นการกำหนดคุณสมบัติและคัดเลือกบุคคล ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพนี้ รวมทั้งยังมีอำนาจในการที่จะสั่งลงโทษทางวิชาชีพโดยการสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ด้วย รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายได้มีการกำหนดไว้ด้วย^๕

ถึงแม้ว่าขณะนี้เราจะมี ก.บช. เป็นหน่วยงานของทางราชการ ที่เข้ามาควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชีแล้วก็ตาม เรายังมีอีกหลายหน่วยงานที่ถือว่ากฎหมายให้อำนาจเข้ามาควบคุม ผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชีนี้เช่นเดียวกันเช่น กรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น ผลที่ตามมาก็คือ การปฏิบัติงานทางวิชาชีพ ผู้สอบบัญชีมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และข้อบังคับที่หน่วยงานนั้น ๆ ออกมากำกับ ส่งผลให้การควบคุมกำกับ ไม่มีความเป็นเอกภาพ สมควรจะได้มาพิจารณาถึงความเป็นไปได้ หรือแนวทางแก้ไขในการที่จะให้การควบคุมวิชาชีพสอบบัญชีนี้รวมกันอยู่ ณ หน่วยงานกลางหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

^๕ พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505, มาตรา 11.

เพียงแห่งเดียว⁶ ซึ่งจากปัญหาของการมีหลายหน่วยงาน หรือหลายสถาบันเข้ามามีอำนาจควบคุมนั้น ก่อให้เกิดความสับสนในบรรดาผู้ประกอบวิชาชีพนี้ว่าใครกันแน่ที่มีอำนาจในการควบคุม⁷

ในส่วนของกรมสรรพากร ได้มีการใช้อำนาจโดยอธิบดีกรมสรรพากร และมีประกาศอธิบดีกรมสรรพากรที่ได้กำหนดให้อำนาจแก่อธิบดีกรมสรรพากรที่จะมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต สำหรับผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ไม่ปฏิบัติตามมรรยาท หรือหลักเกณฑ์ที่กรมสรรพากรได้กำหนดไว้ซึ่งการเพิกถอนใบอนุญาตของอธิบดีกรมสรรพากรตามประกาศฉบับดังกล่าว เป็นกรณีของการเพิกถอนใบอนุญาต โดยอาศัยอำนาจของอธิบดีกรมสรรพากรเพียงผู้เดียว ส่วนการลงโทษที่กฎหมายได้มอบให้แก่อธิบดีกรมสรรพากร คือการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเพียงสถานเดียว อำนาจดังกล่าวควรจะทำโดยคณะกรรมการหรือกลุ่มบุคคล (Committee System) หรือสถาบันที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาด หรือพิจารณาคดีมรรยาททางวิชาชีพโดยเฉพาะ หรือควรกระทำโดยองค์กรที่มีความเป็นกลางก็คือ ศาล (Court) ซึ่งจะเป็นองค์กรที่ใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นในเรื่องบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ ดังนั้น หากเราพิจารณาได้หรือไม่ว่าการใช้อำนาจของอธิบดีกรมสรรพากรอาจเป็นการใช้อำนาจสั่งการโดยบุคคลคนเดียว ในบางกรณีอาจพิจารณาโดยขาดความละเอียด รอบคอบได้ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้น ผลเสียหายที่เกิดขึ้นตามมาที่ย่อมจะตกอยู่กับผู้สอบบัญชีที่ถูกลงโทษโดยไม่มีโอกาสจะชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา

⁶ ชนิตา สุวรรณจุกะ, "สถาบันควบคุมวิชาชีพการบัญชี," ใน ประสบการณ์วิชาชีพการบัญชี หน้าที่ 1-7 (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534), หน้า 63.

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 76.

แต่อย่างไรก็ตามโดยอาจจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ถูกลงโทษได้

ในส่วนของธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ก็ยังคงได้มีประกาศหลักเกณฑ์เพิ่มเติม ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะเข้าทำการสอบบัญชีและลงลายมือชื่อรับรองในบัญชีของธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบ จากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน และผู้สอบบัญชีที่จะเข้าทำการสอบบัญชี และลงลายมือชื่อรับรองบัญชีของบริษัทหลักทรัพย์ และลงลายมือชื่อในรายงานการตรวจสอบงบการเงิน ที่ปรากฏในคำขออนุญาตเสนอขายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่ ฯลฯ เหล่านี้ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้นจะต้องเป็นผู้ได้รับความเห็นชอบ จากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เสียก่อน โดยทั้งธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้มีประกาศหลักเกณฑ์ คุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่จะเข้าไปตรวจสอบบัญชีในหน่วยงานนั้น ไว้เป็นการเฉพาะของตนเอง ตรงจุดนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ ว่ามีการแบ่งชั้นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตกันเองโดยปริยาย คือเป็นผู้สอบบัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทยหรือของ ก.ล.ต. หรือทั่วไปทั้ง ๆ ที่ได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานเดียวกัน คือ ก.บช. เมื่อมีหลายสถาบันรับผิดชอบกระจายกันอยู่เช่นนี้ ทำให้ยากแก่การปฏิบัติและควบคุม ควรจะมีการรวมตัวของสถาบันดังกล่าว ให้เป็นกลุ่มเดียว อันจะเป็นจุดศูนย์กลางที่จะทำการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยให้สถาบันที่เกี่ยวข้องมีบทบาทในการพิจารณาควบคุมดูแลธุรกิจโดยให้กระทำในนามของ ก.บช. ^๑ ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าเป็นการสร้าง "ระบบการควบคุม" ที่ให้คำสั่งออกมาจากศูนย์กลาง จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุผลในเป้าหมายที่วิชาชีพอิสระควรจะเป็น

^๑ ทรงเดช ประดิษฐ์สมานนท์, "การปรับปรุงพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505," สรรพากรสาส์น 36 (ตุลาคม 2532) : 23.

ในการควบคุมวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็วิชาชีพใดก็ตาม เมื่อมีสถาบันที่เข้ามาควบคุมแล้ว ก็จำเป็นที่จะต้องมืหลักเกณฑ์ และวิธีการต่าง ๆ ที่จะใช้ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพนั้น ให้อยู่ภายในกรอบของกฎหมาย หรือระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งการปฏิบัติตามมรรยาทแห่งวิชาชีพนั้นด้วย ทางด้านวิชาชีพสอบบัญชีจำเป็นจะต้องมีการกำหนดขั้นตอนการควบคุม เริ่มตั้งแต่การออกกฎข้อบังคับต่าง ๆ รวมไปถึงการสั่งลงโทษในทางวิชาชีพ ซึ่งถือเป็นการทำหน้าที่ในการวินิจฉัยข้อพิพาทในเรื่องมรรยาทของผู้สอบบัญชี ในลักษณะของการสั่งพัก หรือเพิกถอนใบอนุญาตของผู้ประกอบวิชาชีพ ปัญหาที่น่าพิจารณาคือ การดำเนินการนั้นถือว่าเป็นนิติกรรมทางปกครองหรือนิติกรรมทางตุลาการ และมีหน่วยงานเข้าไปตรวจสอบหรือเข้าไปดูแลหรือไม่ รวมถึงรูปแบบและการดำเนินการระบวนพิจารณาต่าง ๆ หรือวิธีดำเนินการเป็นอย่างไร มีรูปแบบที่กำหนดไว้ชัดเจนหรือไม่เนื่องจากการออกกฎระเบียบหรือการวินิจฉัยสั่งลงโทษในทางวิชาชีพถือว่ เป็นการกระทำการที่ไ้รับมอบหมายอำนาจจากรัฐเป็นการใช้อำนาจมหาชนทั้งสิ้น สถาบันควบคุมมีอำนาจเหนือมวลชนมาชิกแต่ฝ่ายเดียว ดังนั้น กระบวนการหรือวิธีดำเนินการต่าง ๆ จะต้องเป็นไปตามขั้นตอนและมีการควบคุมที่ดีว่า ผู้มีอำนาจดังกล่าวจะมีการใช้อำนาจอย่างเป็นธรรม และเปิดเผย

จากปัญหาดังกล่าว เมื่อเราพิจารณาถึงสถาบันที่เข้ามามีอำนาจในการสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้ว เห็นว่ามีอยู่ 2 หน่วยงาน คือ ก.บช. และกรมสรรพากร การใช้อำนาจของอธิบดีกรมสรรพากรเป็นการใช้อำนาจโดยบุคคลเดียวตามกฎหมาย ไม่มีหลักเกณฑ์หรือวิธีการดำเนินการที่แน่นอน เหมือนกับการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทโดยทั่วไป ส่วน ก.บช. ถึงแม้จะมีขั้นตอนหรือวิธีพิจารณากำหนดไว้ก็ตาม แต่ก็ยังถือว่าไม่มีความเหมาะสมและยืดหยุ่น เมื่อได้มีการเปรียบเทียบกับกรประกอบวิชาชีพอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นในเรื่องขององค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการ

ประจำโดยตำแหน่งเป็นส่วนใหญ่และไม่มันักกฎหมายเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเลย” เมื่อเรานិจารณาถึงความมุ่งหมายในการสั่งลงโทษทางวิชาชีพแล้ว จะเห็นว่าเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของการประกอบวิชาชีพ เพราะลักษณะแห่งการลงโทษนั้น เป็นการตัดสิทธิในการประกอบวิชาชีพนั้นเลย ดังนั้นในระบบวิธีพิจารณาต่าง ๆ จึงต้องควรมีการกำหนดให้ชัดเจน มีลักษณะเฉพาะของการดำเนินคดีทางปกครอง

จากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงเห็นว่า ควรจะทำการศึกษาและวิจัยถึงลักษณะของสถาบันที่จะเข้ามาควบคุมวิชาชีพลอบัญชี เพื่อจะได้เป็นสถาบันควบคุมวิชาชีพที่เป็นอิสระอย่างแท้จริง รวมทั้งศึกษาถึงมาตรฐานในการกำหนดรูปแบบ และกระบวนการพิจารณาการควบคุมวิชาชีพด้วย

สมมติฐานของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งที่จะทำการศึกษาถึงสถาบันที่เข้ามามีบทบาทในการควบคุมการประกอบวิชาชีพลอบัญชีนี้ โดยจะมีการพิจารณาถึงสถาบัน และรูปแบบการพิจารณาของคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพลอบัญชี ดังนั้น สมมติฐานของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมีว่า

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ เนื่องจากการดำเนินคดีมรรยาท เป็นการดำเนินคดีทางปกครอง ควรจะมีกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการวินิจฉัย ซึ่งจะทำให้ทราบปัญหาต่าง ๆ ได้ดี และเมื่อถือเป็นการวินิจฉัยคดีทางปกครอง ก็ควรจะมีนักกฎหมายที่มีความรู้ด้านกฎหมายเข้าไปดำเนินการตามขั้นตอน รวมทั้งการตีความในบรรดาปัญหาข้อกฎหมายต่าง ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นได้

1. สถาบันหรือหน่วยงาน ที่เข้ามาควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสอบบัญชี ยังมีความหลากหลาย และมีความซ้ำซ้อนกัน ซึ่งโดยหลักการของการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพแล้ว ควรจะมีสถาบันหรือหน่วยงานกลางเพียงแห่งเดียวที่มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุม เพื่อเป็นหลักประกันที่แน่นอนแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพ

2. รูปแบบหรือวิธีดำเนินการในการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสอบบัญชี ยังไม่มีความสมบูรณ์ และขาดความยืดหยุ่น เช่นเดียวกับการควบคุมวิชาชีพอื่น และยังไม่ถือว่าได้มาตรฐานของการเป็นคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในทางปกครองโดยทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะทำการศึกษาถึงสถาบัน หรือหน่วยงานที่เข้ามามีบทบาทในการควบคุม การประกอบวิชาชีพสอบบัญชีและกระบวนการพิจารณาของสถาบัน ที่เข้ามาควบคุม ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการวิจัยจึงมี 2 ประการคือ

1. เพื่อจะศึกษาถึงอำนาจหน้าที่ของ สถาบันที่เข้ามาควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสอบบัญชี เพื่อจะหาหนทางปรับปรุงแก้ไข ในการที่จะให้มีสถาบันกลางเพียงสถาบันเดียวที่เข้ามาควบคุมเหมือนเช่นการประกอบวิชาชีพอื่น

2. เพื่อจะศึกษาว่า กระบวนการและวิธีพิจารณาของสถาบันที่เข้ามาควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสอบบัญชีนี้ ได้มาตรฐาน หรือเป็นไปตามหลักการพิจารณา ในรูปแบบคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาททางปกครอง ตามหลักกฎหมายปกครองโดยทั่วไปหรือไม่ นอกจากนั้นยังศึกษาถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่กำหนดไว้ เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามหลักการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทอย่างแท้จริง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ จะทำการศึกษาเฉพาะสถาบันที่เข้ามาควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสอบบัญชี และ กระบวนการพิจารณาของสถาบันควบคุมเท่านั้น

แต่เนื่องจากสถาบันควบคุมมีอยู่หลายสถาบัน ผู้วิจัยจะศึกษาเน้นหนักเฉพาะ คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีหรือ ก.บช. ซึ่งถือเป็นหน่วยงานควบคุมโดยตรง ส่วนสถาบันอื่นไม่ว่าจะเป็นกรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ผู้วิจัยจะกล่าวถึงพอสังเขป เนื่องจากปัญหาในทางปฏิบัติ ของหน่วยงานดังกล่าวเกิดขึ้น ไม่มากนักอีกทั้ง ก่อนที่ผู้สอบบัญชีจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับหน่วยงานทั้ง 3 นั้น ผู้สอบบัญชีจะต้องผ่านการได้รับใบอนุญาตจาก ก.บช. ก่อนทั้งสิ้น และหลักเกณฑ์ที่สถาบันทั้งสามกำหนดก็กำหนดพื้นฐานของผู้สอบบัญชี ว่าจะต้องได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจาก ก.บช. มาก่อนทั้งสิ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยจะเป็นการศึกษา และรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งเป็นการวิจัยแบบ Documentary Research โดยจะทำการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพ
2. ตำรา วิทยานิพนธ์อื่น ๆ รวมทั้งบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง กับสถาบันวิชาชีพโดยทั่วไป และการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีทั้งของไทย และของต่างประเทศรวมทั้งการเปรียบเทียบกับวิชาชีพอย่างอื่นในประเทศไทย เช่น แพทย์ ทนายความ วิศวกรและสถาปนิก เป็นต้น เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีต่อไปในอนาคต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้คือ

1. ทราบแนวความคิด ทฤษฎีและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับ การควบคุมการประกอบวิชาชีพโดยทั่วไป

2. ทราบแนวทางของการพัฒนาการควบคุมวิชาชีพ เพื่อจะหาจุดบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วทำการแก้ไขให้เป็นไปตามหลักมาตรฐานสากลของการประกอบวิชาชีพ

3. ทราบถึงกฎหมายหรือข้อบังคับที่เข้ามาเกี่ยวข้อง กับการประกอบวิชาชีพ สอนบัญชี และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอนบัญชีในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหานั้นต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย